

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

caelestis heredes, juxta illud D. Leonis sermone A
1. de Nativitate: *agnosce o homo dignitatem tuam, & divina consors factus natura, noli in veterem vilitatem degeneri, conversatione redire.*

- 11 Alios effectus falsò addunt haeretici, nempe quòd baptizatus non possit damnari, etiam si velit, nisi nolit credere. Quòd Baptismus liberet ab obedientia divinae legis, itemque ab humanarum legum observatione, & ab omnibus votis. Quòd denique sola memoria Baptismi iustificet à peccatis post Baptismum commissis. Qui omnes errores damnantur à Tridentino sessi. 6. can. 6. 7. 8. 9. & 10. de Baptismo, ac fusè refutantur à Bellarmino libro 1. de Baptismo cap. 14. & sequentibus.

ARTICULUS II.

An Baptismus fide susceptus, recedente fictione, ex opere operato, producat suum effectum?

§. I.

Quibusdam praemissis difficultas resolvitur.

- 12 SUPpono primò, fictionem posse esse duplicem: Prima est, quando quis exterius simulat se velle Baptismum recipere, nullam tamen interius intentionem habet illud recipiendi, & de hac fictione hic non loquimur, certum enim est, illam nedum effectum, sed etiam valorem Sacramenti tollere. Secunda est, quando quis habet quidem intentionem recipiendi Sacramentum, & simulat se cum fide & debita dispositione ad illud accedere, re vera tamen non credit, vel non est dispositus ad recipiendum esse & um Sacramenti, vel quia habet complacentiam in aliquo peccato mortali, vel quia accedit ad Baptismum sine sufficienti dispositione ad gratiam consequendam, existimans se esse sufficienter dispositum, puta si habeat attritionem solum naturalem, quam bonà fide existimat esse supernaturalem, & de hoc genere fictionis agimus in praesenti, non verò de altero.

- 13 Suppono secundò, fictionem hoc modo sumptam, licet valorem Baptismi non tollat, impedire tamen praecipuum ejus effectum, scilicet gratiam, & remissionem peccatorum, quia complacentia in peccato praeterito opponitur infusioni gratiae, & ad eam recipiendam homo per actum supernaturalem disponi debet.

- 14 His praemissis, quarimus, an dum quis Baptismum fide suscipit, & postea poenitet de fictione, eamque per actum contritionis, vel saltem attritionis supernaturalis tollit, Baptismus fide susceptus, gratiam per fictionem impeditam, ex opere operato producat?

Partem negativam tenent Scotus in 4. dist. 4. quaest. 5. Gabriel ibidem quaest. 1. art. 3. dubio 1. Joannes Andreas in cap. Tunc valere, de consecratione dist. 4. Joannes Medina codice de confessione, Tractatu 2. quaest. de confessione ficta iteranda, ubi ait: Non esse omnino certum, quod Baptismus valeat ad gratiam baptismalem, quando recedit fictio, qui aliquibus visum est, quod tunc homo ille per solam contritionem assequatur gratiam. Idem sentire videntur Vazquez hic disputatione 150. cap. 4. & Augustinus Bernal disputatione 13. de Sacramentis in genere sect. 2.

Dico tamen, Baptismum fide susceptum, recedente fictione, ex opere operato, suum effectum producere. Ita communiter Thomistae, D. Thomam hic art. 10. Suarez, Grando, D. lugo, Coninck, & alii.

Probatur primò ex Augustino libro 1. de Baptismo contra Donatistas cap. 12. ubi Baptismus fide susceptum dicit quòd tunc valere incipit ad salutem, cum illa fictio veras confessionis cesset. Et cap. 13. de Baptismo in schismate suscepto ait: Tunc incipit valere ad dimittenda peccata, cum ad Ecclesiae pacem venerit. Item Auctor sententiarum de Passione apud S. Cyprianum, de his qui fide Baptismum susceperunt: *ibi inquit, non rinit ad cor, constat ablutionis donum, & redit ad munus, nec aliàs queri aut repeti necesse est sacrum Sacramentum.* Eandem doctrinam citat Hugo à S. Victore in Epistolam ad Romanos quaest. 157.

Probatur secundò conclusio ratione D. Thomae: Quando causa ex se productiva effectus, impediatur, eum postea producit, remotio impedimenti; sicut quia in generatione corporis gravis, resultare debet motus deorsum, si non ille impediatur, resultat postea, sublati impedimento. Atqui Baptismus validus ex se potest producere gratiam: Ergo remota fictione, tunc eam producit ex opere operato.

Probatur tertio: Baptismus est inextinguibile. Ergo cum peccatum originale remitti non possit per aliud Sacramentum, quam per Baptismum, necesse est praecedentem Baptismum fide susceptum, recedente fictione, producere gratiam remissionis peccati originalis.

Confirmatur & magis illustratur praeterea: Si quis fide susciperet Baptismum, & postea vera attritione confiteretur, & suscipere poenitentiam, sine dubio iustificaretur, & à peccato originali mundaretur: Sed peccatum originale per Sacramentum Poenitentiae tolli nequit, sed duntaxat per Sacramentum Baptismi, quod ejus remedio institutum est: Ergo tollitur, ut per Baptismum, subindeque Baptismus, recedente fictione, producit suum effectum.

§. II.

Solvuntur obiectiones.

Obiicies primò: Opus mortuum, id est peccatum factum, non potest reviviscere. Sed susceptio Baptismi in peccato mortali est opus mortuum: Ergo non potest reviviscere, nec consequi suum effectum.

Respondeo ex D. Thoma hic art. 10. ad 2. effectum Baptismi qui erat conferendus ex opere operantis, non reviviscere, quia opus operantis fuit mortuum, redire tamen effectum Baptismi, ipsi ex opere operato correspondentem, quod sub illa ratione est opus Dei quod non est mortuum in suscipiente fide Sacramento.

Obiicies secundò: Sacramenta novae legis sunt causa physicae gratiae, ut Tractatu praecedenti ostensum est: Sed Sacramentum Baptismi fide susceptum, recedente fictione, non potest physice causare gratiam, cum eo tempore non existat, & jam transierit: Ergo Baptismus fide susceptus, recedente fictione, suum effectum producere nequit.

Respondeo primò, quod quando Thomam docent, Sacramenta, novae legis physice causare gratiam, hoc debet intelligi de Sacramento operantis.

fiat existente, cum existentia physica sit una ex conditionibus requisitis ad physicam operationem; unde cum Baptismus fide susceptus, recedente fictione, non existat physice, sed solum moraliter, nimirum in divina acceptatione, in tali casu per accidens gratiam physice non causat, sed duntaxat moraliter.

Respondet secundò, non esse improbabilem sententiam plurium Thomistarum, qui asserunt Baptismum fide susceptum, recedente fictione, physice gratiam causare, licet enim quando recedat fictio, Baptismus non sit in se, remanet tamen in sua virtute, nimirum in charactere, qui tunc elevatur ad causandam gratiam, quam Baptismus in puncto suae receptionis debebat producere, si non fuisset positum impedimentum. Unde D. Thomas in 4. dist. 4. quaest. 3. art. 2. quaestione. In Baptismo (inquit) imprimitur character, qui est immediata causa disponens ad gratiam, & ideo cum fictio non auferat characterem, recedente fictione, quae effectum characteris impendebat, character qui est praesens in anima, incipit habere effectum suum; & ita Baptismus, recedente fictione, effectum suum consequitur.

Ex dictis inferes, sublata fictione conferri per Baptismum majorem vel minorem gratiam; juxta intensionem actus vel dispositionem tollentis fictionem: non verò (ut existimat Suarez) minimam gratiam quae ex opere operato per Baptismum dari potest, qualis est illa quae confertur infantibus.

Pater hoc corollarium ex dictis: Sacramenta enim conferunt gratiam majorem vel minorem, juxta intensionem dispositionis quae subiectum se disponit ad illam recipiendam: Sed per actum quo tollitur obex, subiectum se disponit ad effectum Baptismi recipiendum. Ergo juxta intensionem talis actus, Baptismus majorem vel minorem confert gratiam Baptismalem. Unde si aliquis removeret fictionem, per actum intentionem ut quatuor, majorem reciperet gratiam, quam ille qui devotè susceperet Baptismum, cum actu intento ut duo. Nec propterea primus ex peccato fictionis aliquod commodum reportaret, sed tantum ex perfectiori dispositione quae se ad gratiam baptismalem praepareret. Nec secundus esset deterioris conditionis, sed melioris, nam qui initio fructuosè recepit Baptismum, posuit plura virtutis opera, augmenti gratia memoria elicere, quod non potuit alter qui fide ad illum accessit.

ARTICULUS III.

Quae peccata remittantur per Baptismum, recedente fictione?

§. I.

Remittitur quod apud omnes est certum, & referuntur sententia.

Primum est, per Baptismum fide susceptum, recedente fictione, peccatum originale dimitti, cum nullum aliud Sacramentum, praeter Baptismum, ad peccati originalis remissionem institutum sit; unde solum difficultas est de peccatis actualibus, ante vel post Baptismum fide susceptum: vel in actuali ejus susceptione commissis, an scilicet talia peccata, ex vi ipsius

Baptismi, recedente fictione, vel per Sacramentum Pœnitentiae dimittantur? In cuius difficultatis resolutione quatuor reperio Doctorum sententias. Prima est Scoti, Gabrielis, & Vazquis, asserentium peccata, etiam ante Baptismum commissis, de quibus antecedens ad Baptismum attritionem non habuit, remitti postea recedente fictione, per Sacramentum Pœnitentiae.

Secunda quae est Magistri Soto, concedit quidem quod recedente fictione remittuntur per Baptismum omnia peccata quae ipsum praecesserunt, sed non illa quae in ipsa ejus susceptione commissis sunt.

Tertia quam defendit Paludanus, asserit Baptismum fide susceptum, vim habere remittendi peccata non solum quae ipsum praecesserunt, aut quae in actuali ejus susceptione commissis sunt, sed etiam quae ante ablationem fictionis, post ejus susceptionem patrata sunt. Addit tamen, Baptismum talia peccata directe non remittere, sed indirectè tantum, & cum obligatione illa subiiciendi clavibus Ecclesiae.

Quarta quae est communis in schola D. Thomae, & quam plures ex Recentioribus sequuntur, existimat omnia peccata, sive Baptismum praecedentia, sive cum eo simul commissis, per ipsum Baptisma ex opere operato remitti: peccata verò post ejus susceptionem commissis, deleri per Pœnitentiam.

§. II.

Rejiciuntur tres primae sententiae, & quarta statuitur.

Dico primò: Omnia peccata Baptismum fide susceptum praecedentia, recedente fictione, per ipsum Baptisma remitti, non verò per Sacramentum Pœnitentiae.

Probatum conclusio ratione fundamentali. Illa peccata non remittuntur per Sacramentum Pœnitentiae, quae non cadunt sub jurisdictione Ecclesiae: sed peccata ante Baptismum commissis, non cadunt sub jurisdictione Ecclesiae: Ergo non remittuntur per Pœnitentiam, sed per Baptismum. Major patet, Sacramentum enim Pœnitentiae requirit Ecclesiae jurisdictionem. Minor etiam non minus est manifesta, sicut enim Ecclesia non habet potestatem sive jurisdictionem super hominem nondum baptizatum, ita neque super peccata quae ante suum Baptismum commisit.

Confirmatur: Peccata quae per Pœnitentiam remittuntur, satisfactione aliquà in hoc saeculo expianda sunt: Sed nulla solet imponi satisfactio pro peccatis ante Baptismum commissis, etiam si quis de illis dum baptizaretur attritionem non habuerit, vel cum affectu ad peccatum mortale ad Baptismum accesserit, ut constat ex praxi Ecclesiae: Ergo peccata ante Baptismum fide susceptum commissis, non remittuntur per Pœnitentiam, sed per Baptismum, recedente fictione.

Dico secundò, etiam peccata quae simul cum Baptismo fide suscepto existunt, non remittuntur per Pœnitentiam, sed per Baptismum, recedente fictione.

Probatum primò ex D. Thomae hic art. 10. ad 2. ubi sic ait: Fictio non removeret per Baptismum, sed per Pœnitentiam subsequentem, quā remota, Baptismus auferit culpam & reatum omnium peccatorum.